

Autoretrat amb bolígraf a la mà

Àngel Burgas,
escriptor

Entre les múltiples respostes a la pregunta «Per què escrius?»,

n'hi ha una que no té a veure amb les circumstàncies del present de l'escriptor/a. Una qüestió relacionada amb la primera vegada, la primera motivació, el primer contacte amb una història que reclama ser escrita (després, amb el temps, la constància i el rigor, el fet mateix d'escriure esdevé una necessitat de la persona; una característica de la seva projecció individual respecte al món i als altres). «Per què escrius?» és retrocedir a la infantesa i la joventut, quan la pregunta no tenia sentit perquè encara no es feia, això d'escriure.

Resulta fascinant descobrir que aquelles primeres motivacions són, encara avui, les determinants i les que et porten a continuar-ho fent. Escrius per rastrejar l'impacte d'una emoció. Escrius perquè et sents seduït

per la manera com altres han expressat aquestes emocions abans. Escrius perquè et saps un jove introvertit, potser una mica tímid. Escrius davant la necessitat de compartir un neguit, un desesper, un descobriment o una injustícia. Escrius des del moment que prens consciència que hi ha un món paral·lel al real, que és el de la ficció. Molts dels teus companys i companyes, a mesura que es fan grans, releguen els contes, la màgia o les pel·lis al calaix de la fantasia. Els infravaloren, els rebutgen («això és un conte!», «això és una pel·li!») i només hi tornen per distreure's i passar l'estona. **Escrius perquè t'agrada escoltar; perquè tens la capacitat de posar-te a la pell del narrador i reviure a través d'ell experiències que no et són pròpies. Escrius perquè tens una bona professora de literatura que et fa veure que a més a més del «què» hi ha el «com» i el «perquè».** Escrius

perquè tens la sort de tenir un pare que té una biblioteca força espectacular en la Figueres dels 70. Escrius quan et comencen a passar coses, i tots els perquès anteriors d'alguna manera es confabulen i t'enxampen sol en una habitació amb un bolígraf a la mà.

L'espai i l'entorn

L'estudi on treballa és ple de prestatges amb llibres. La literatura hi està ordenada alfabèticament de la A a la Z. Alberti, Aleixandre, Aldecoa, Allen, Alzamora, Amado, Anglada, Arenas, Artaud, Atxaga, Auster, Ayala, Azcona... Vallverdú, Vargas Llosa, Vázquez Moltalbán, Verne, Vila-Matas, Warhol, Waugh, Weiss, Wilde, Wolfe, Woolf, Yourcenar, Zgustova. Tinc més llibres a Figueres i a Roses. Els catàlegs d'art ocupen una altra paret (estan sense ordenar), així com els llibres il·lustrats i d'assaig sobre literatura i art. Uns prestatges separats acullen les meves obres publicades, els diccionaris i els originals impresos abans de passar pels correctors editorials (de tots n'hi ha més d'una versió). Si vaig començar escrivint a mà i a màquina, totes les obres que he publicat (la primera va aparèixer el desembre de 1999) han estat escrites a l'ordinador. Actualment m'he acostumat a utilitzar només el portàtil Toshiba, que ja comença a queixar-se i demana la jubilació. A l'estudi no tinc cap aparell de música. Treballa de dia i sense música. Com a decoració, poca cosa: una màscara de lluitador mexicà, una gorra de militar soviètic, alguna postal. Col·leccions postals *kitsh* –jo en dic *cutre-kitsh*– sobre ciutats, espais, tradicions, monuments i gastronomia que sempre han d'estar a la venda al públic en expositors (no s'hi val adquirir-les a mercats de vell). De la paret de la finestra, hi penja un retrat meu que em va regalar l'artista Narcís Gironell i el pòster d'un espectacle de Pina Bausch. Damunt de la taula, sempre desordenada, hi ha la impressora-fotocopiadora-escàner, l'agenda, les llibretes de notes (sempre n'hi ha tres, com a mínim, cadascuna amb la seva finalitat) i els documents, llibres, fotocòpies, etc., que necessito per a les obres en les quals estic treballant.

El mètode

Si en un principi el fet d'escriure em relaxava després d'una jornada laboral a l'escola, ara que dispenso de moltes més hores per a la creació és diferent. M'interessa, m'obsessiona, em capfica, m'estimula, però no em relaxa. Si

abans podia aprofitar una estona, ara necessito temps per endavant. Esmorzo llegint articles dels suplementos literaris dels diaris. Entro a l'estudi sabent la feina que em toca fer: normalment m'ocupen dues obres a la vegada (una juvenil i una per a adults), que sempre estan en la fase d'escriptura o bé en la de correcció. La primera de totes, la de la concreció de la idea, no té lloc a l'estudi ni deixa petja en cap de les llibretes. La fase inicial és purament mental. Es tracta d'imatges desconnectades que m'entesto a fer encaixar com en un trencaclosques. Vull parlar sobre això, i això altre, i en aquest lloc, i amb aquests protagonistes. Tinc clar des del començament si es tracta d'una obra dirigida als joves o als adults (els personatges de les meves novel·les juvenils tenen l'edat dels seus futurs lectors). He anat descobrint que a les meves novel·les per a joves sempre hi ha soterrades referències i homenatges als clàssics (Verne, Stevenson, Goscinnny). Quan el procés mental està prou madur i he trobat l'estructura idònia, arriba la fase d'escriptura, que resulta fascinant i frenètica. És la fase de les descàrregues d'adrenalina; de descobrir que tot agafa un sentit, que els personatges tenen prou identitat per saber cap on han de moure's i què han de dir o de fer; la fase d'experimentar, de decidir si sí o si no, de rebutjar i reescriure. La fase dos, la de correcció, s'ha anat fent més apassionant amb el temps i la pràctica.

Sóc disciplinat. Em concentro amb facilitat i m'agrada controlar els terminis de lliurament sense estressar-me. No deixo llegir mai res a ningú fins que no ho dono per acabat. Penso que l'escriptura no es pot deslligar del temps, que l'obra és fruit d'un moment i d'unes circumstàncies. No m'imagino reescriuint-la infinitament, perquè jo canvio al mateix ritme que ho fa ella. Un cop dono per bona la darrera correcció (primer ho faig a l'ordinador, després sobre còpies en paper) acostumo a passar l'original a dues lectores fidels i a la meva agent. Les juvenils les llegeix el meu nebot Aleix, que se'ns està fent adult a passes de gegant. Escolto atentament els comentaris que em fan, però no sempre els tinc en compte. Per a la

documentació específica, dispenso d'una eina que abans no teníem, la xarxa.

No deixo de llegir mentre escric. Tinc contacte amb els lectors joves gràcies als molts fòrums que faig sobre les meves novel·les a instituts de tota Catalunya. Enyoro sovint un contacte més proper amb l'editor o editora i lamento la poca visibilitat de la LIJ en els mitjans. No m'agrada especialment el dia de Sant Jordi. **I no puc evitar pensar que, mentre treballa al meu estudi, la vida és a dins i a fora.**